

Tıp Fakültesi Birinci Sınıf Öğrencilerinin Eğitimde İnternet Kullanımı ve E-öğrenim Hakkında Düşünceleri

Filiz İŞLEYEN, Selen BOZKURT, Neşe ZAYİM

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi, Biyoistatistik ve Tıp Bilişimi Ana Bilim Dalı, Antalya
ifiliz@akdeniz.edu.tr, selenb@akdeniz.edu.tr, nzayim@akdeniz.edu.tr

Giriş

Doksanlı yılların yarısından itibaren bilgisayar ve internet kullanımındaki artış, mektup, radyo-televizyon veya CD-Rom araçlarıyla yapılan uzaktan eğitimin değişmesine neden olmuştur. Koohang & Harman [1] e-öğrenimi, eğitimin internet, intranet, uydu tv, video/teyp kaseti veya CD-Rom gibi çeşitli elektronik medyanın kullanılarak alınması olarak tanımlamaktadır. Bir başka tanıma göre e-öğrenim, öğrenci ile öğretmenin birbirlerinden fiziksel olarak ayrı olmalarına rağmen, eş zamanlı (senkron) veya ayrı zamanlı (asenkron) çoklu ortam teknolojisi yardımıyla iletişim kurdukları, öğrenme hızına göre öğrenmenin gerçekleştirildiği öğretim sürecidir [2].

Daha genel bir tanım yapmak gerekirse “uzaktan eğitim yapmak amacıyla her türlü internet olanaklarının kullanılması” Web Tabanlı Öğretim veya İnternet Tabanlı Uzaktan Eğitim, olarak ifade edilebilir [3]. Tanımlamalarında işaret ettiği gibi web tabanlı eğitimin bilgiye zamandan ve mekandan bağımsız erişim imkanı, öğrenme hızını öğrencinin ayarlayabilmesi, ilgili kaynaklara anında ulaşım, zaman tasarrufu sağlaması ve başarı takibi ve değerlendirmesi gibi bir çok avantajı bulunmaktadır [4]. Bu nedenle son yıllarda İnternet üzerinden verilen eğitim programlarında önemli bir artış meydana gelmiştir [5].

Web tabanlı eğitim sistemlerinin en önemli unsurlarından biri öğrencilerdir[6]. Günümüzde öğrenciler geleneksel olarak verilen eğitim hakkında geçmişten gelen bilgi ve deneyime

sahiptir [7]. Ancak web tabanlı eğitimle ilgili çalışmalar 1990’lar da başladığı için bu öğretim biçiminde henüz yerleşik bir kültür oluşmamıştır. İnternetin kullanımına yönelik 2007 yılında TİK tarafından yapılan bir araştırmada Bilgisayar ve İnternet kullanım oranının en yüksek olduğu yaş grubu 16–24 olarak saptanmıştır [8]. Bu yaş grubu ülkemizde lise ve üniversitede okuyan öğrencileri kapsamaktadır. Ancak bilgisayar ve internet kullanımının öğrenciler arasında yüksek olması, onlara web üzerinden verilecek bir eğitimin başarılı olacağı anlamına gelmemektedir. Herhangi bir teknolojinin kabul edilebilmesinde bu teknolojiyi kullanacak olan bireylerin yaklaşımları oldukça önem taşımaktadır. Öğrencilerin internete karşı olan tutumları, e-öğrenmeye hazır bulunuşluluk durumları ve interneti algılayış şekilleri internetin bir eğitim aracı olarak kullanmasını etkilemektedir. Örneğin bilgisayar fobisi olanlarda ya da bilgisayar kullanmaya yatkın olmayan öğrencilerde öğrenme istenen düzeyde olmayabilir [9]. Bu nedenlerle, öğrencilerin eğitimlerine yönelik olarak uygulanması düşünülen e-öğrenim projeleri öncesinde öğrencilerin internet kullanma sürelerinin, interneti kullanım amaçlarının ve e-öğrenime karşı yaklaşımlarının belirlenmesi gerekmektedir.

Tıpta e-öğrenme ile ilgili ilk çalışma 1992 yılında halk sağlığı alanında yapılmıştır. Tıpta e-öğrenme konusuyla ilgili yapılmış çalışmaların çoğunda bir e-öğrenme uygulamasının ardından öğrencilerin uygulamaya yönelik memnuniyetlerinin ölçüldüğü ve sonucun genel olarak olumlu olduğu görülmüştür [10].

Fakat internet tabanlı bir eğitim verilmeden önce öğrencilerin bu uygulamaya hazır olup olmadıklarının değerlendirildiği çok az çalışma bulunmaktadır [7]. Bu çalışmada tıp öğrencilerinin e-öğrenmeye hazır olup olmadıklarının, e-öğrenme tercihlerinin ve interneti eğitim aracı olarak kullanma durumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Kullanılan İnternet Araçları	Sayı	Yüzde
Elektronik Posta Hizmetleri(e-posta)	177,00	97,80
Haber Grupları	109,00	60,20
Arama motoru(Google, Altvista, vb)	176,00	97,20
FTP	42,00	23,20
Yazılı Konuşma	138,00	76,20
Sesli Konuşma	106,00	58,6
Görüntülü Konuşma	137,00	75,70
Dosya indirme(Download)	157,00	86,70
Dosya Gönderme(Upload)	123,00	68,00
Diğer	4,00	2,40

Tablo-1: Öğrencilerin kullandıkları internet

Yöntem

Çalışmanın evrenini bir devlet üniversitesinin tıp fakültesi birinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmada, öğrencilere araştırmacılar tarafından benzer çalışmalarda kullanılan anketlerden derlenen ve toplam 41 sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır [8,12]. Anket formu, öğrencilerin demografik bilgilerinin yer aldığı “Kişisel Bilgiler” bölümü, bilgisayar ve internet kullanma durumlarına ilişkin “Bilgisayar ve İnternet Kullanımı” bölümü ve öğrencilerin tıp eğitimlerinde interneti kullanma durumlarına ilişkin “Eğitim Amaçlı İnternet Kullanımı” bölümü olmak üzere üç bölüme ayrılmıştır.

Bulgular

Tıp öğrencilerinin e-öğrenmeye hazır olma, e-öğrenmeyi tercih etme ve interneti eğitim aracı olarak kullanma durumlarının belirlenmesi amacıyla hazırlanan anket 187 öğrenciye dağıtılmış ve 180 kişi tarafından yanıtlanmıştır. Ankete katılan 180 kişinin 70’i bayan ve 110’u erkektir. Öğrencilerin %56’sı masaüstü bilgisayar, %45.9’u dizüstü bilgisayar kullanmakta olduklarını, %16.6 öğrenci ise bilgisayarı olmadığını ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin internet kullanım durumlarıyla ilgili sorular incelendiğinde, öğrencilerin %47’si interneti gün içinde bir saatten az, %41.4’ü ise 1–3 saat arası kullandıklarını, %3.3’ü ise internet kullanmadıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin bilgisayarlarının olması ile internet kullanma saatleri arasında bir ilişki bulunmamaktadır ($p>0.05$). Birden fazla şıkki işaretleyebilecekleri “İnterneti nerede kullanıyorsunuz” sorusuna, öğrencilerin %65.2’si internet kafede, %58’i evde, %54.7’si okulda yanıtını verirken öğrencilerin %1.1’i cep telefonu ile internet kullandığını ifade etmiştir. Öğrencilerin %77.3’ü internet kullanmayı kendilerinin öğrendiğini ve bunun için bir eğitim almadıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin kullandıkları internet araçları ise Tablo-1’de yer almaktadır. Cinsiyete göre internet kullanımını incelendiğinde ise öğrencilerin cinsiyeti ile internet kullanma saatleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0.05$).

Öğrencilerin eğitimlerine yardımcı olması için interneti kullanım amaçları Tablo-2’de verilmiştir. Bunlara ek olarak öğrencilerin %6.6’sı “İnternet üzerinden bir kursa ya da derse katıldınız mı?” sorusuna evet yanıtını vermiş ve katıldıkları kursları bilişim(1), biyokimya(1), borsa eğitimi(1), hızlı okuma(1) ve mega hafıza(1) olarak belirtmişlerdir. Öğrencilerin %61.9’u tıp eğitimi için yararlı buldukları web

sitelerini kaydettiklerini, %90.1'i ders materyallerinin tümü internet ortamında bulunsa, bu materyallere ulaşacaklarını ve %85.1'i internetten eğitim materyallerinin tümüne ulaşabilecekler bile sınıfta derse katılmaya devam edeceklerini belirtmişlerdir.

Öğrencilerin %43'ü interneti kullanmayı, kütüphaneyi kullanmaktan daha kolay bulduklarını ifade etmişlerdir. Fakat, öğrencilerin bu ifadeye katılma durumları ile interneti derslerle ilgili bilgi aramak için kullanmaları arasında istatistiksel olarak bir ilişki bulunamamıştır ($p>0.05$).

Eğitim için kullanım amaçları	Sayı	Yüzde
Eğitimcilerle iletişim	40,00	22,10
Sınıf arkadaşlarıyla	118,00	65,20
Ev ödevleri	136,00	75,10
Dönem/Komite/Staj projeleri	111,00	61,30
Ders notlarına erişmek	121,00	66,90
Derslerle ilgili bilgi aramak	169,00	93,40

Tablo-2: İnternetin eğitim amacıyla kullanımı
Buna ek olarak, eğitimleri süresince internet kullanımı gerektiren bir ders almak isteyip istemedikleri sorusuna öğrencilerin sadece %20.4'ü evet cevabını vermiştir. Ayrıca öğrencilerin %7.7'si internet üzerinden verilen derslerin tamamının internet ortamında verilmesi gerektiğini, %25.4'ü sınıf ve internet ortamının birlikte kullanılması gerektiğini, %47'si sınıf ortamında verilen derse destek amaçlı olması gerektiğini, %6.1' ise dersin tamamının sınıfta olması gerektiğini belirtmişlerdir. Benzer şekilde öğrencilerin internette geçirdikleri zaman ile internet üzerinden bir ders almayı istemeleri arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tartışma ve Sonuç

Anket bulgularına göre öğrencilerin büyük çoğunluğu (%83.4) bilgisayar sahibidir fakat öğrencilerin bilgisayarlarının olması ile internet kullanma saatleri arasında bir ilişki bulunmamıştır. Bu duruma öğrencilerin birinci sınıf olmaları ve henüz üniversite ortamına ya da yaşadıkları çevreye uyum sağlayamamış olmaları neden olabilir.

Benzer çalışmaların [12] sonuçlarına paralel olarak ankete katılan öğrencilerin %65.2'si internet kafede, %58'i evde, %54.7'si ise okulda internet kullandıklarını ifade etmişlerdir. Anket bulgularına göre öğrencilerin çoğunluğu (%86.2) interneti diğer araştırma araçları kadar önemli bulmakta ve internet kullanmayı kütüphaneyi kullanmaktan daha kolay bulduklarını ifade etmektedir. Bu bulgular Usun S. 2003 yılında yapmış olduğu çalışma sonuçları ile benzerlik göstermektedir [13].

Öğrencilerin büyük çoğunluğunun (%93.4) daha önceden bir e-öğrenim deneyimi olmadığı ve %47'sinin interneti derse destek amaçlı kullanmayı tercih etmesi göz önüne alındığında, öğrencilerin tamamen internet üzerinden verilecek bir derse hazır olmadıkları söylenebilir. Öğrencilerin hazır olmamalarının diğer bir nedeni ise bilgisayar ve internet erişimindeki kısıtlılıklar olabilir. Bu bulgular doğrultusunda, tıp fakültesi öğrencilerinin e-öğrenmeye hazırlanırken bu konuyla ilgili tercihleri göz önünde bulundurularak başlangıç için ders notlarına internetten erişim imkanı sağlanması, derslere destek amaçlı olarak e-öğrenme ortamlarının sunulması, öğrencilerin bu ortamlara hazırlanmasını sağlamakla birlikte uygulanacak e-öğrenme ortamlarının başarısını da artıracaktır.

Kaynaklar

- [1]Kohang,A.&Harman, K.(2005). Open Source: A metaphor for e-Learning. Informing Science: the International Journal of an Emerging Transdiscipline, 8,75-86
- [2] Çakırer M.A: Bilgi Toplumunda E-öğrenim ve ve Türkiye’de uygulanmasının avantajları; VIII. “Türkiye’de İnternet ” Konferansı (19-22 Aralık 2002); İstanbul
- [3] Şahin M.C., Web Tabanlı Öğretimde Et-kileşim, akademik Bilişim 2003 , 3-5 Şubat 2003, Adana
- [4]Clyde WH, Anita L, “Defining, Assessing and Promoting E-Learning Success: An Information Systems Perspective” Decision Sciences Journal of Innovative Education, 2006; 4:67–85
- [5] Odabaş H., “İnternet Tabanlı Uzaktan Eğitim ve Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümleri” Türk Kütüphanecilği 17, 1 (2003), 22-36.
- [6] Erdoğan Y., Bayram S., Deniz L., Web Tabanlı öğretim tutum ölçeği: Açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi çalışması., İnsan Bilimleri Dergisi, cilt:4, Sayı:2, 2007.
- [7] Watkins, R., Leigh, D., & Triner, D. (2004). Assessing Readiness for E-Learning, Performance Improvement Quarterly, 17(4), 66–79.
- [8] <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=605>
- [9] Knebel E., (2001). “The Use And Effect Of Distance Education in Healthcare: What do We Know?” Operations Research Issue Paper 2(2)
- [10] Heidi S. Chumley-Jones, Alison Dobbie, Cynthia L. Alford.(2002). “Web-Based Learning:Sound Educational Method or Hype? A Review of The Evaluation Literature”, Acad.Med.77;10:86-93
- [11]Slate, J.R., Manuel, M., & Brinson, JR.K. (2002). The “digital divide”: Hispanic college students’ views of educational uses of the Internet. Assessment & Evaluation in Higher Education, 27(1), 75–93.
- [12] Rashmi Sharma, U. Verma, V.Sawhney, S.Arora, V.Kapoor, (2006). “Trend of Internet Use among Medical Student”, JK Science, 8,2, 101–102
- [13] Salih Usun, Undergraduate Students Attitudes towards Educational Uses of Internet Interactive Educational Multimedia, number 7 (October 2003), pp.46-62